

Kəlbəcərdə minaya düşən hərbçilərin həyatı təhlükəsi yoxdur

Dekabrin 14-ü saat 18:00 radələrində Kəlbəcər rayonunun Çıraq kəndi ərazisində mina partlayışı nəticəsində xəsarət alan Azərbaycan Ordusunun hərbi qılıncçıları Axundov Rza Yusif oğlu, Şirinov Murad İsa oğlu və İbisi Qabil Ədalət olunun hərbi tibb müəssisələrində həkimlərin nəzarəti altında müalicələri davam etdirilir.

Bu barede "Şərq" Mədəfə Nazirliyindən bildirilib.

"Her üç hərbçimizin həyatı təhlükəsi yoxdur", MN-in məlumatında deyilir.

İranda etirazlarda həbs olunanların ailə üzvləri edamlara qarşı çıxıb

İranda 200-dən çox feal, həmçinin etirazlarda həbs olunanların ailə üzvləri edamlara etiraz edib.

APA-nın Tehran börosunun məlumatına görə, bəyənatda etirazçıların edamı pişənilib. Bütün feallar və hemkarlar ittifaqları buna qarşı kampaniya yaratmağa dəvət edilib.

Ceyd edək ki, İran daxilində keçirilen mitinqlərdə həbs edilən onlara insana ölüm hökmünün çıxarılması və iki etirazının edam edilməsi geniş daxili və beynəlxalq etirazlara sebəb olub.

Aksiyaya qarşı təxribatçı qruplar hazırlanır

Asif Nərimanlı: "Ermənilər sülhməramlılarının müdaxilə etməsini gözləyir"

Azərbaycanın Qarağab iqtisadi zonasında müvəqqəti yerləşdirilən rus sülhməramlıları seher saatlarında Suşa-Xankəndi yolunda aksiyalar keçirilən əraziye səsgücləndiricilər getirilərlər.

Onlar bir neçə rus müsəlmanları səsləndiriblər. Azərbaycanlı ekofeallar da vətənpərvər müsəlman və Azərbaycan dövlət himni ilə cavab veriblər. Bun-

dan sonra rus sülhməramlılar müsəlmanları səsləndirmeydi. Sülhməramlılar səsləndirdikləri müsəlmanlar arasında daha çox dikkəti "Slav-yanka ilə vidalaşma" herbi marşı çekib.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı "Şərq" deyib ki, sülhməramlılar aksiyaya müdaxilə edə bilərlər.

(səh. 3)

□ № 230 (5751), 2022-ci il

SƏRQ

Günəş Şərqedən doğur!

www.sherg.az

16 dekabr 2022-ci il (cümə)

Prezident Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrin 15-de Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Kubanıçbek Ömrəlyevi qəbul edib.

Prezident İlham Əliyev Kubanıçbek Ömrəlyevi Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi seçilməsi münasibətən təbrik edib, ona təşkilatın üzv dövlətləri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin daha da gücləndirilməsi istiqamətində işləyəcək. Üzvərələr arzuladı və eminliyini bildirib ki, o, Təşkilat çərçivəsində six əməkdaşlığın heyata keçiriləcək.

Bu ay XİN başçılarının görüşü gözlənilir

Ceyhun Bayramov deyib ki, sülh müqaviləsi ilə bağlı danışçılar aparıla bilər

Şuşa-Xankəndi yolunda keçirilən aksiyasının iştirakçıları bir neçə yeni tələb iżli sürübər.

Aksiyaların suveren torpaqlarında Azərbaycanın bütün dövlət qurumlarının, o cümləden Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin nəzarətinin bərabər edilməsinə və onların ayrıca

nezarət-buraxılış məntəqələrinin yaradılmasına tələb edilir.

Ermenistanın mina terroru ilə bağlı məsələ de aksiyaların iştirakçılarının diqqət mərkəzində olub. İştirakçılar Ermenistan tərəfindən basdırılan minaların parlaması nəticəsində hərbçilərin və mülki şəxslərin yaranalarası, hələ olmasa da şularlar səsləndiriblər. Onlar aksiyada "Mina terroruna son!" şüarını tekrarlayıblar. Təbii ki, ekologiya terroru və yataqlarla bağlı şularlar gün boyu dile getirilib.

"Ola bilsin ki, dekabrin sonunda Ermenistanın xarici işlər naziri ilə görüşü sülh müqaviləsi ilə bağlı danışçılar apardıq".

Bunu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov jurnalistlərə açıqlamasında deyib. Onun sözlerine görə, Azərbaycan sülh sazişi

üzrə her zaman eəsas təşəbbüskar olub: "Oktobre 2-de bu sahədə danışçılar lajihəni də ölkəmiz hazırlayıb. Ermenistan bir dəfə öz şəhərlərini verib. Sonra Azərbaycan tərəfi öz növbəti təklifini Ermenistan tərəfəne göndərib. Aramızda ikin ünsiyyət olub. Bu ayın

sonuna dek yenidən Ermenistan tərəfi ilə görüşüb növbəti raund danışçıları aparacağımızı istisna etmirəm".

C. Bayramov hemçinin bildirib ki, son iki il ərzində üçtərəfi formatda müxtəlif vaxtlarda görüşlər keçirilib...

(səh. 3)

"Qəbul imtahanları ləğv oluna bilməz"

Emin Əmrullayev: "Biz ali təhsilin genişlənməsini tərəfdarıyıq, ali təhsilə davranış və yanaşma dəyişəcək"

"Elə müəllimlər var ki, təlimdən sonra da nəticəsi qalxmır". Bunu Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsində "Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində işləyən təhsilverenlərin sertifikatlaşdırılması" mövzusunda keçirilən ictimai dinləmədə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev deyib. Nazir bildirib ki, müəllimləri 4 ilə qədər sertifikasiyanan keçirməyi planlaşdırırlar:

"Buna texniki imkanlarımız var. Gələn il 7-10 min müəllimi imtahanından keçirəcəyik. Pandemiya bize çox şey öyrətdi.

(səh. 3)

Saakaşvili həbsxanada ölsə...

Gürcü xalqı İvanişvili hakimiyyətinə qarşı üzüyana qalxacaq və inqilab edərək onu devirəcəklər

Gürcüstanın eks prezidenti Mixeil Saakaşvili son görüntüləri sosial şəbəkələrdə ciddi müzakirələrə səbəb olub.

Postsovət ölkələrində örnək siyasetçi, "böyük demokrat" kimi sevgi və rəğbət qazanan Saakaşvili qısa müddədətən bu üzviyyətə düşməsi insanlarda böyük töəssüf doğurub.

15 il əvvəlki "Qızılqıl inqilab" ilə Gürcüstan demokratiya bəxş edən və bu səbəbdən efsanəyə çevrilən eks prezidentin ayaq üzü durmağa gücü qalmayıb.

(səh. 5)

Xəstəlikdən ölen olmayıb

Son sutkada 115 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb

Azərbaycanda koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son sutkada 115 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 48 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabinetini

yanında Operativ Oərərgahdan "Şərq"ə verilən məlumatə görə, xəstəlikdən ölen olmayıb.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 825 150 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 814 695 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, hazırda 466 aktiv xəstə var. Bu gün qədər 9 989 nəfər vəfat edib.

Son sutka ərzində yeni yoluxma həallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 1834, bu gün qədər isə ümumilikdə 7 401 526 test icra olunub.

15-19 yaş qrupunda abortların sayı iki dəfəyədək artıb

2021-ci ildə ölkədə 2020-ci ilde müqayisədə abortların sayı 34719-dan 46877-dək artıb.

Bu, Milli Məclisin Aile, qadın və uşaq məsələləri üzrə komitəsinin keçirilən iclasında müzakirəyə çıxırları Aile,

Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin 2021-ci il üzrə məlumatında öksürük.

Qeyd edilib ki, 30-34 yaş qruplarında abortların sayı çoxluq təşkil edir. 15-19 yaş qrupunda abortların sayı ötən ilde müqayisədə təqribən iki dəfəyədək artıb.

Məvcud statistik göstəricilər hamiləyin süni pozulma sebəblərinin müəyyən edilməsinə imkan vermır. Bu istiqmətdə tedqiqatların aparılmasına ehtiyac var.

Millət vəkilindən təklif

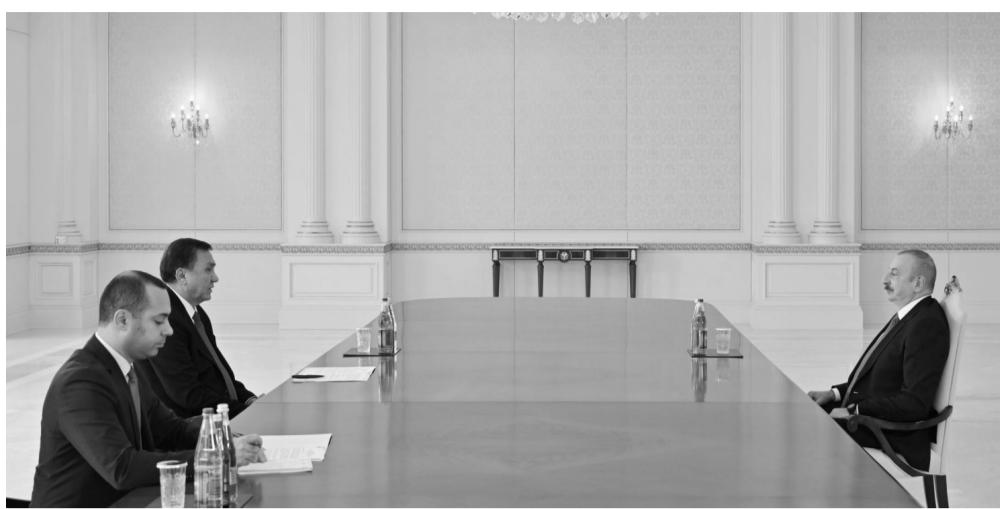
Uşaqlara qarşı cinsi istismar törədənlər axtalana bilər

Artıq həyəcan siqnalı çalınmalıdır

Problemi aradan qaldırmanın optimal yolu qardaş Türkiyədən dərman idxlər etməkdir

(səh. 7)

Dövlət başçısı Kubanıçbek
Ömürliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi kimi azərbaycanlı hemkarları ile six təmsada olacağına eminliyini bildirib.

Xoş sözlərə görə Prezident İlham Əliyev minnətdarlığını ifade eden qonaq TDT-ni yaranan dövlətlər sırasında ilk ökə olaraq Azərbaycana səfər etməsindən məmənluğunu bildirib və Təşkilatın fəaliyyətinin güclənməsində ölkəmizin feal rolu xüsusi vurğulayıb.

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi vurğulayıb ki, 44 günlük Və-

Prezident Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabr 15-də Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Kubanıçbek Ömürliyevi qəbul edib.

Prezident İlham Əliyev Kubanıçbek Ömürliyevi Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi seçilmiş münasibətə təbrik edib, ona təşkilatın üzv dövlətlərinə arasında qarşılıqlı fəaliyyətin daha da gücləndiriləməsi istiqamətindəki işində uğurlar arzuladı və eminliyini bildirib ki, o, Təşkilat

cərvəvəsində six əməkdaşlığın həyata keçirilməsində saylarını eşrəfəməyəcək.

Türk Dövlətləri Təşkilatının fəaliyyətinə toxunan Prezident İlham Əliyev Təşkilatın beynəlxalq seviyədən önemini artırğına məmənluğunu qeyd edib, bunun üzv və müşahidəçi dövlətlərin beynəlxalq nüfuzunu və iqtisadi potensialının artmasına xidmət etdiyini bildirib, bu baxımdan öten ay Təşkilatın Səmərqənddə keçirilən IX Zirvə Görüşünün əhəmiyyətini vurğulayıb.

tən mühabibəsində Azərbaycanın Qəlebəsi və ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi tekke ölkəmiz üçün deyil, bütün türk dünyası üçün böyük önmən daşıdır.

Kubanıçbek Ömürliyev üzv dövlətlərin dil və mədəniyyət baxımindan ümumi köklər malik olduğunu qeyd edərək əməkdaşlığın gücləndiriləməsi istiqamətində seylerini eşrəfəməcəyini bildirib.

Söhbət zamanı əlaqələrin perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Mina qurbanlarının sayı artır

Ancaq Ermənistana bununla bağlı bir çəgiriş görmürük

bətdə Azərbaycan haqqında qərəzi bəyanatlarla əvvələnmişdir. Şuşa-Xankəndi yolu-

dakı aksiyalar isə Qərbəkəni bəzi diplomatik-siyasi çügu ordusunu Bakıya qarşı ayaqlandırır: "Humanitar felaket başqa şəydir. İqtisadi-sosial böhən fərgli situasiyadır. Qarabağda ermənilərin düşdürüyə veziyət iñkinçin əlamətləri ilə zəngindir. Bunun səbəbi vəxtilə mövcud olmuş işgəl faktıdır, ona görə də erməni əhalinin qayğısına qalmış, derdine yanmadınpırsıdır, burada birinci günahı Ermenistanda axartmaq lazımdır".

İñkincisi, Azərbaycan ərazilərindəki erməni silahlıları hələ də ölkə hüdudlarını tərk etmərlər və Bakının tətbiq etdiyi elementlərlə onların tərkisiləndə edilmiş üçün mühüm addımları özündə ehtiya edir. Xor kapelləsi bölgəsinə yürüdü zamanda humanitar felaketin esl üzüldən birinci özünü göstərdi. Dekabrin 14-de Kəlbəcər rayonu-

nun Çıraq kəndi ərazisində dördü hərbçi olmaqla sekiz nefer minaya düşüb, onlardan biri öldü. Mina problemi humanitar böhran sehifələrində yer alır. Lakin Qərbəkəni hansısa əvərələr bunu sülükət qarşılıyırlar. Bəs hanı prinsiplər, hanı insan hüquqlarının müdafiəsi? Mina insan heyətinə son qoyur, özü də qeyri-döyüş şəraitində baş verir. Qeyri-hərbçilər də bundan eziyyət cəkirlər, yenisi insan hüquqları tapalalar. Məger Ermenistana bununa bağlı bir çəgiriş görüürkü? Xeyr. Hərcənd ki, Avropa ittifaqı da, ABŞ da mına problemi ara-sıra qabardır. Ancaq məsuliyyətin Ermenistanda olduğuna dair məvqəe sergiləmədən. Ümumən, Qərb Cənubi Qafqazda hər nə qədər erməni sevgisi ilə beslənədə, Azərbaycanla münasibətlər böyük önem verir və Qərbi Bakı arasında keskin bir gərginlik yaşaması gözənlənilmər".

İsmayıllı

Şuşa-Xankəndi yolunda keçirilən etiraz aksiyasının iştirakçıları bir neçə yeni tələb iəli sürüb. Aksiyalar Azərbaycanın suveren torpaqlarında Azərbaycanın bütün dövlət qurumlarının, o cümlədən Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Dövlət Gəmərkömətəsi nin nezarətinin bərpa edilməsini və onların ayrıca nezərət-buraxılış mənətgərlərinin yaradılmasını tələb ediblər.

Ermenistandan mına terroru ilə bağlı məsələ də aksiya iştirakçılarının diqqət mərkəzində olub. İştirakçılar Ermenistan tərəfindən basdırılan minaların parlaması neticesində hərbçilərin və mülliəkəsərlərin yaralanması, hələk olması ilə bağlı da şüalar səsləndirilib. Onlar aksiyada "Mina terroruna son!" şüarını təkrarlayıblar. Təbii ki, ekologiya terroru və yataqlarla bağlı şüalar gün boyu dile getirilib.

"Məqsədiməzə çatana qədər lazımi addımları atacaq"

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin dosenti Qəmet Hüseynov deyib ki, "Qızılbulaq" yatağı en yüksək məhsuldularlığı malikdir: "Biz həmin yatağı işləyib hərəkət etmişik. Sonra isə Qarabağ işğal olunub və yatağı istismarı yarımqiç qalıb". Q.Hüseynovun sözlərinə görə, yatağı tedqiq edən zaman onulna birgə erməni geoloq da çalısbır və bu sebəbdən de yatağıñ məhsuldularlığı bərədə o da müəmmələ olub: "Ermenilərin özü yatağı istismar edə bilir və bu sebəbdən de bu işi xərici şirkətlər həvələ ediblər. "Qızılbulaq" yatağı ilə Zod arasında məsafənin az olması səbəbindən gecə-gündüz yataqdan çıxan filizləri Ermenistana daşıyıblar. Biziñ de tələbimiz budur ki, buradan daşınan qızılım hesablaşın və o servətimiz bize qaytarılsın, ölkəmizin büdcəsinə keçirilsin. Biziñ de tələbimiz üzərində dayanıb, məqsədiməzə çatana qədər lazımi addımları atacaq". Tələbərimizden biri isə həmin ərazidə ekoloqların və geoloqların iştirakı ilə monitörinq keçirilməsidir və bu, olduqca vacibdir. Biz sivil qaydada həmin ərazidə

Sərvətlərimizi tələb edirik

"Qızılbulaq", "Dəmirli" yataqları talan olunub

yoxlama keçirmək isteyirik ki, yatağın həzirki vəziyyəti ilə tanış oląq. Orada həyata keçirilən qanunsuz işlər, ağacların kesiləməsi, meşələrin yandırılması da Azərbaycanın və həmçinin bütün regionun ekologiyasına kifayət qeder böyük ziyan vurur.

"3 ton qızıl, 47 ton gümüş həmin illər ərzində talan olunub"

Geoloq qeyd edib ki, "Qızılbulaq" yaşığı 1875-ci ilədən Barkanov tərəfindən yerdən keçirilən yataqların nümunələri burada qızıl ehtiyatlarının olmasına göstərib, lakin yər qatının derinliklərində axıtsızdır. Böyük Vətən mühərbiyəsindən sonra isə Azərbaycan geoloqları həmin ərazidə gedərək Barkanovun məlumatları əsasında həm yər səthində, həmçinin yər derinliklərində qazıntılar aparmaqla tədqiqata başlayıblar. Qazılımış mağaralarдан elde olunmuş nümunələr də orada filiz yatağının olmasına sübuta yetir. Daha da derinliklərə endikicə isə yataqda qızılın miqdərinin artması aşkar olunub. Bu yataqda 1975-ci idən 1987-ci ilə qədər bizim geoloq qrupumuz fəaliyyət göstərib və yatağı tedqiq edib. Diger yataq isə Gedəbəyə yerləşir və həmin yatağı Simens qardaşları 1864-1916-ci illər aralığında araşdırıb və oranı istismar ediblər, lakin yatağı qızıl yox, mis yatağı kimi qəleme vəribler. Buradan da sual yaramıb, Karpat dağlarında xeyli mis yatağı olduğu halda niye Simens qardaşları mis qıxmaraq üçün Gedəbəyə gelib? Bu sebəbdən de Gedəbəyə texnoloq göndərilib və məlum olub ki, əslində bu yataqdan qızıl çıxarılmış, beləliklə de 3 ton qızıl, 47 ton gümüş həmin il-

Ceyhun Məmmədov: "Vətəndaşlarımızın hər biri böyük məmənuniyyətlə bu aksiyada iştirak etmək istəyir"

ler ərzində talan olunub. Onu da elave edim ki, ermənilər 30 il ərzində bizim qızıl yatağımızı talan ediblər və bununla da dövlətimizə külli miqdarda ziyan vurublar".

"Bir il ərzində Dəmirli yatağında qanunsuz istismar edilən ərazi 2 dəfə böyük"

Bakı Dövlət Universitetinin Zoologiya-Fiziologiya kafedrasının müdürü Əbülfəz Tağıyev deyib ki, bura gəlməkə məqsəd ondan ibarətdir ki, ekoloji terrorə son qoyulsun: "Bir il ərzində "Dəmirli" mis-molibden yatağında qanunsuz istismar edilən ərazi 2 dəfə böyük". Həmin ərazi-dən çıxırlar filizlər sürətlə talanlı. Tələbərimizdən yataqların qifayət qədər dinc aksiyamızı davam etdirəcəyik".

niləre bildirir ki, bu ekoloji vəziyyətin pisləşmesi ilk növbədən onlara mənfi təsir göstərəcək. Əsas məqsədimiz bunu onlara çatdırmaqdır, bu məqsədimizə nail olana qədər dinc aksiyamızı davam etdirəcəyik".

"Sülhməramıların yerləşdirildiyi zonada monitoring keçirməyimiz üçün şərait yaradılmalıdır"

Bakı Dövlət Universitetinin Geologiya fakültəsinin Seysmologiya və Yer təkin fiziğindən kafedrasının müdürü Əbülfəz Məmmədov bildirib ki, bütün Qarabağ zonasında olan yataqlarda monitoring keçirməyimiz üçün şərait yaradılmalıdır. Geoloq-alim tələb etdikləri məsələləri diqqətən təsdiq edib: "Bizim öncənən qoyduğumuz tələb o idi ki, mis-molibden və qızılım mədəndə monitoring keçirməyimizə şərait yaradılmalıdır. Həqiqətən çox qururıcı və sevindiricidir. Fəxri edirəm ki, vətəndaşlarımız, ictimal feallarımız, ekologiya sahəsində çalışıq təşkilatımız beş bir feal mövqə nümayiş etdirirler. Ermenilər anlaşılmadırlar ki, Azərbaycan xalqı sonadək öz hüquqlarının temin olunması üçün çalışacaq. Buna heç kimin şübhəsi olmasın. Bir gülçülüyək və güclü olacaq! Hüquqlarımızın müdafiə olunması üçün hər birimiz səylərə çalışacaq!"

İsmayıllı

Azərbaycan tərəfi dialoqa hazırlıdır

Ceyhun Bayramov Laçın yolu ilə avtomobilərin hərəkətinə heç bir məhdudiyyət qoymadığını bildirib

XİN başçısı Şuşa-Xankəndi yolundakı vəziyyətlə bağlı xarici diplomatları məlumatlandırib

Xarici İşlər Nazirliyində nazir Ceyhun Bayramovun iştirakı ilə Azərbaycanda akkreditə olmuş diplomatik korpusun nümayəndələri üçün briñiq keçirilib.

Briñiq zamanı nazir C.Bayramov Azərbaycan vətəndəşlərinin vəziyyətindən və ekoloji fealların Şuşa-Laçın yolu son bir neçə gün ərzində həyata keçirdiyi etiraz aksiyasına səbəb olan vəziyyətin hələdən aradan qaldırılmışdır.

Nazir Azərbaycanın Laçın yolu ilə avtomobilərin hərəkətinə heç bir məhdudiyyət qoymadıqdan sonra, nazirin iştirakçılarının əzəzliyətindən sonra işlərinə qaydalarla tənzimləndiyini diqqətən təsdiq etdi. Azərbaycanlı etirazçılar tərəfindən yol boyu neqliyyatın hərəkətinin dayandırılması nüyyütin olmaması, eksinə mülik neqliyyat vasitələrinin, xüsusiye təcili yardım maşınlarının hərəkətinin asanlaşdırılmasına dair müvafiq açıqlamaların verildiyi bildirilib.

Mövcud vəziyyətin guya humanitar böhranın səbəb olə biləcəyi barədə iddiaların həddində artıq şəhərindən etirazçılar tərəfindən təqdiqatçıdır. Bununla yanaşı, hər hansı bir tekniki nəzəriyyətindən, əvvələr olduğu kimi problemin aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycan tərəfinin dialoqa hazırlığından diqqətən təsdiq etdi. C.Bayramov Azərbaycanın Laçın yolu ilə avtomobilərin hərəkətinə heç bir məhdudiyyət qoymadıqdan sonra işlərinə qaydalarla tənzimləndiyini diqqətən təsdiq etdi. Bununla yanaşı, hər hansı bir tekniki nəzəriyyətindən, əvvələr olduğu kimi problemin aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycan tərəfinin dialoqa hazırlığından diqqətən təsdiq etdi.

C.Bayramov Azərbaycanın Laçın yolu ilə avtomobilərin hərəkətinə heç bir məhdudiyyət qoymadıqdan sonra işlərinə qaydalarla tənzimləndiyini diqqətən təsdiq etdi. Bununla yanaşı, hər hansı bir tekniki nəzəriyyətindən, əvvələr olduğu kimi problemin aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycan tərəfinin dialoqa hazırlığından diqqətən təsdiq etdi. C.Bayramov Azərbaycanın Laçın yolu ilə avtomobilərin hərəkətinə heç bir məhdudiyyət qoymadıqdan sonra işlərinə qaydalarla tənzimləndiyini diqqətən təsdiq etdi. Bununla yanaşı, hər hansı bir tekniki nəzəriyyətindən, əvvələr olduğu kimi problemin aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycan tərəfinin dialoqa hazırlığından diqqətən təsdiq etdi.

Azərbaycan tərəfindən məsələ ilə əlaqədar detallı informasiyanın verilməsinə baxmayaraq, bəzi ölkələrin XİN-ləri tərəfindən verilen reaksiyaların qərzi oldugu vurğulanmışdır. Nazir bu kimi addımların mövjud problemlərin həllinə istiqamətlenmədiyini, əksinə Azərbaycanın suveren əzəzliyətindən istifadən təsdiq etdi. Üçüncü məsələdən, əsaslı istifadən təsdiq etdi. Üçüncü məsələdən, əsaslı istifadən təsdiq etdi.

Nazir Azərbaycan ərazisində yerləşən erməni sakinlərinin başa çatmasından etibarən bu günde 276 vətəndaşımızın mənət məhərabaları təqdim edilib. 2020-ci il Vətəndaşımızın başa çatmasından etibarən bu günde 276 vətəndaşımızın mənət məhərabaları təqdim edilib. 2020-ci il Vətəndaşımızın başa çatmasından etibarən bu günde 276 vətəndaşımızın mənət məhərabaları təqdim edilib.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkıfasi Agentliyi

Regionların sosial-iqtisadi inkıfafının təşviq edilməsi;

Düşmən tör-töküntülərindən təmizlənmiş ərazilərimizdə kənd təsərrüfatının bərpası və inkıfati hazırda qarşımızda duran əsas vəzifələrdən biridir. Ərazisinin görə respublikamızın en böyük rayonu olan Kəlbəcərdə heyvandarlıq üçün mühüm elverişli şərait var. Respublikamızın dildər güləşlərindən biri olan Kəlbəcər rayonunda heyvandarlığın inkıfati üçün böyük potensial mövcuddur.

Kəlbəcər yayaqları hələ sovetlər dövründə heyvan sürülərinin əsas köç yeri olub. Baxmayaraq ki, erməni vandalları həmin əraziləri tərk edən zaman bütün qurğu ve tilişkileri yandıraraq yerlə-yeksan ediblər. Lakin hazırda heyvandarlıq və arıçılıq üçün Kəlbəcər rayonunun yayaqlarına köçərən başlanıb və onları qoyunçuluq və arıçılıq təsərrüfatları maskunlaşdır. İşğaldan azad olunmuş ərazilər qoyunçuluq və arıçılıq təsərrüfatlarının köçürülməsi davam edir. Əvvəlki dövrde bu yayaqlar Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində fealiyyət göstərən təsərrüfatların əsas köç yeri olub. 30-dan çox rayonun təsərrüfatları mövşüm arzində Kəlbəcərin Sarıyer, Söyüdü, Qoşdəş yayaqlarına köç edib. Torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra qoyunçuluq təsərrüfatlarının Kəlbəcəre köçü teşkil olunub. Aqrar Xidmətlər Agentliyinin əməkdaşları Kəlbəcər və Laçın köyçürüləşmiş qoyunçuluq təsərrüfatlarında monitorinqlər keçiriblər. Monitoringlərin keçirilməsindən sonra təhlükəsiz sərhədlerin ümumi vəziyyətinə baxış keçirmək və müalicəye ehtiyacı olan heyvanlara yerində baytarlıq yardım göstərməkdir. Aqrar Xidmətlər Agentliyinin sədr müavini Bayandur Rzayev bildirib ki, təsərrüfatlarda bütün baytarlıq tədbirləri, o cümləden peyvendləmə işləri heyvata keçirilir. Ötən il pilot yayılhə çərçivəsində ilk dəfə Kəlbəcər yayaqlarına 10 min başa yaxın xırda və iribuyuzlu heyvanın köçürülməsi təmin edilib. Bu il isə yayaqlara 300 minden çox heyvan aparılıb. 2022-ci ildə azad olunmuş bütün ərazilərdən olan rayonla-

rin fermərlərinə öz qoyunçuluq təsərrüfatlarını Kəlbəcər və Laçın yayaqlarına aparmağa icazə verilib. Laçın rayonu dağlar və dağlıq yayaqlardan ibarətdir. Rayonun əsas meşə fondunun əhəmiyyətli hissəsi işğal dövründə Ermənistən tərəfindən məhv edilsə də, hazırda abadlıq-quruculuq işləri aparılır və əvvəlki füsunxar veziyətinə qaytması üçün əsas məşgülüyyəti kənd təsərrüfatı olub. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən bildirilir ki, Azərbaycanda etlik istiqamət üzrə ix-tisaslaşmış təsərrüfatın yaradılması üçün Qırğızistandan 100 baş yak növü iribuyuzlu heyvan getirilib. Proses pilot layihə çərçivəsində heyvata keçirilib və sınaq məqsədi dasıyr. Yakalar getirildikdən əvvəl qırğız ekspertlərin iştirakı ilə Kəlbəcər və Laçın rayonlarında monitoringlər keçirilərək müvafiq ərazilər seçilib. Damazlıq heyvanlar seçildikdən sonra onların təhlükəsiz daşınması üçün hava nəqliyyatının təleblərinə uyğun xüsusi

İşğaldan azad edilən ərazilərin aqrar potensialı çox böyükdür

Vüqar Bayramov: "Kifayət qədər məhsuldar torpaq fondunun olması həm də nəticə etibarı ilə imkan verəcək ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz Azərbaycanda ərzaq təminatına və ərzaq təhlükəsizliyinə xüsusi töhfə versin"

qəfəslər hazırlanıb. Yakalar bu qəfəslərde teyyare ilə Azərbaycana getirilib, Bakıdan irihecmi yük maşınları ilə dislokasiya qədətindən aparılıb. Dağlıq ərazilərdə soyuq iqlim şəraitində yaşamaq uyğunlaşmış heyvanların Laçın rayonunda öncədən müyyən edilmiş əraziləde yerləşdirilmesi təmin edilib. Hazırda heyvanların yerli şəraitə adaptasiyası prosesi davam edir. Açıq ərazilərdə bəs-lənəcək yakalar mütəxəssis nəzarətində saxlanılır. Ərazidə heyvanların ovlanması nəqadən edən xüsusi xəberdarlıq edicidir. Heyvanların təbii şəraitə uyğunlaşma prosesini izləmək üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən davamlı monitoringlər keçirilir. Qeyd edek ki, yak heyvan növünün əsas xüsusiyyətlərindən biri xüsusi yem rasionu olmadan təbii otlaq sahəsində yetişdiriləməsidir. Örűs-otlaq sahəsində olan bitki-lər qidalanan yakalar yemə az telebkarlıdır. Yakaların qoxu bilmə hissələri digər heyvanlardan fərqli olaraq dəha-

yaxşı inkişaf edib. Bu səbəbdən yakalar qar altında olan (10-20 sm) bitkiləri hiss etməklə onları çox əsaslı menimsəyir. Bu heyvanlar dəniz seviyəsindən 2500-4000 m yüksəklükde yerli şəraitə daha yaxşı adaptasiya olunurlar. 25 ilə qədər yaşaya bilən yakların südünən yağılılığı 9

də quruculuq işlərinin əsas istiqamətindən birini yeni logistika infrastrukturunu qurulması təşkil edir. Logistika imkanlarının genişləndirilənə kənd təsərrüfatı məhsullarının ixrac bazarlarına çıxarılmasına imkanlar yaradacaq".

Millet vəkili Vüqar Bayramov

"Bu həm də yerli məhsulların bazara daha çox çıxarılması deməkdir"

faizdir. Ət çıxmına və keyfiyyətinə görə bu heyvanların yetişdirilmesi istiqadı cəhdən semərəlidir. Kənd təsərrüfatı naziri inam Kerimov da deyib ki, Qarabağda heyvandarlıq sahəsində yarı-müttənəs fermalar modeli tətbiq ediləcək. O həmçinin, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının zəngin otlaq ve yayaqlarının heyvandarlıq və arıçılığın inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib: "Bölgə-

"Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin aqrar potensialının istifadə edilmesi çox vacibdir. Deputat vurğulayıb ki, bu istiqamətdə işlər başlayıb: "İşğal müddətində əkinçilik üçün istifadə olunan ərazilərdə yenidən əkin prosesi həyata keçirilər. Eyni zamanda heyvandarlığın inkişafı ilə bağlı Şərqi Zəngəzurda önemli işlər görürlür. Zəngi-

landa aqroparklarının yaradılması da reallaşdırılır. Kəlbəcər, Laçın və digər rayonlarımızda heyvandarlığın inkişafı prioritət olaraq qalmaqdadır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının kifayət qədər məhsuldar torpaq fondunun olmasının həm də netice etibarı ilə imkan verəcək ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz Azərbaycanda ərzaq təminatına və ərzaq təhlükəsizliyinə xüsusi töhfə versin. Bu həm də yerli məhsulların bazara daha çox çıxarılması deməkdir. Müyyən müddətdən sonra kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin aşağı düşməsinə de səbəb olacaq addımlardır. İstehsalın artırması keyfiyyətli məhsulların bazara çıxarılması ilə yanşı, eyni zamanda qiymətlərde təsir göstərəcək. O baxımdan ərzaq təhlükəsizliyi, istehlak bazarında tarazlığın qorunması, keyfiyyəti və optimal qiymət məhsul satışının həyata keçirilməsi yönündə işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz mühüm rol oynayacaq".

Ismayıllı Qocayev

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkıfasi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

Məscidlər İran təhsilli kadrlardan təmizlənməlidir

Tural İrfan: "Nə qədər ki ölkədə elmi dərəcə almış ali din xadimləri yetişməyəcək, İran'a təqdim davam edəcək"

İranda dini təhsil alınmasına icazə verilməsi yanlış addım olub. Eksperṭa görə, İran dini təhsil adı altında insanlara "siyasi təlim" keçiblər: "Məzheb intriqası yaratmaq üçün hazırlıq keçib. Hazırda hələ de məscidlər İran təhsilli kifayət qədər kadr var. Onlar temizlənilərdir. Bakı İsləm Universitetinin 3 min 550 məzununun diplomi təhsil naziri tərəfindən rədd edir və

tanınır. Bu da ölkədə ali dini xadimlərin yetişməsinin qarşısı alır. Ona görə de inanclı insanların İranda müctehidlərə təqdim edir. İlahiyyat Universiteti təzə yaradıq üçün oranın məzunları ölkədəki məscidlərə təyin olunur. Bakı İsləm Universitetinin məzunlarının da hüquqları pozulur, sadəcə, məscidlərdə işləmeye məcbur edilirlər. Nə qədər ki ölkədə elmi dərəcə almış ali din xadimləri yetişməyəcək, İran'a təqdim davam edəcək. Onun qarşısını almaq üçün Bakı İsləm Universitetinin məzunlarının elmi dərəcə almasına qadağan aradan götürülməlidir. Çünkü bu qadağan birbaşa İranə sərf edir. Bu universitetin məzunları dini ayinlərin icrasında daha təcrübəli, savadlıdır. Məscidlərə təyin olunan kadrlar arasında İranda təhsil alanlar da var. Bu adamlar təqiyə edərək özlərini, əsl əqidələrini gizlədirlər. Semimi deyilər. Milli təhsil alanlar ise qeyd etdiyim kimi kənarda qalar. Bu məsələ mütləq həll olunmalıdır. Xaricdə təhsil alanların qabağa verilməsi məsələsinə son qoyulmalıdır.

"Həzirdə ölkədə müxtəlif dini kolleclər var. Bu kolleclər vəstitesilə kifayət qədər kadr hazırlamaq imkamımız var. Xaricdən sahəsində təhsil alanlar həmin ölkələrinin modelindən mənimseyir və vətəne qayıtdıqdan sonra təbliğ etməye çalışır. Hətta onların hərəkəti İranda Azərbaycan əleyhinə təbliğat-larda iştirak edirlər. Azərbaycanın hñq-q-mühafizə orqanları bununla bağlı müvafiq tədbirlər görür".

İlahiyatçı-alim Tural İrfan "Şərq"ə deyib ki, vaxtla

"Biz təhsilde köklü islahatlara getməliyik". Bunu Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsində "Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində işləyən təhsilərən sertifikasilaşdırılması" mövzusunda keçirilen ictimai dinləmədə deputat Qüdrət Həsənquliyev deyib.

Təhsilə bağılı bir sənəd təqdim olundu. Deputat bildirib ki, ilk növbədə repetitorluq son qoyulmalıdır: "Bu gün repetitorluğun aradan qaldırılmasının tek yolu orta məktəb buraxılış imtahanlarında uyğun ali məktəblərə qəbulun həyata keçirilməsidir".

Deputatın təklinini dəyərləndirən təhsil eks-perti Kamran Əsədov isə "Şərq"ə açıqlamasında nəinki ölkəmizdə, postsovət ölkələrinin əksəriyyətində təhsil sisteminin acınacaqlı və ziyyətdə olduğunu deyib.

edilər. Bu şərtlə ki, şagirdlər həm valideyn ciddi nezərət eləsin, həm məktəb dərsin keyfiyyətinə fikir versin. Amma belə şagirdlərin sayı çox azdır. Hər ne qədər repetitorluq təqnid etsək də, etraf edek ki, bu mətənətən seviyəsini aşağı salırm, eksinə, yüksəldir. Əger bu tədris vasitəsi də olmasayıd, bu gün təhsilimiz tamamilə iflasa uğrayardı".

K. Əsadovun sözlerinə görə, repetitorluq ta qədim zamanlardan mövcud olub, maddi cəhətdən az-çox imkanlı insanları övladları

Repetitorluq təhsilin səviyyəsini aşağı salırm

Bunun da sebəbləri kifayət qədər dərindir: "Fikrimə, bu vəziyyət siyasi faktorlara bağlı olub. SSRİ adlanan nəhəng bir imperiyinin müxtəlif müstəqil dövlətlərə parçalanması və neticədə mövcud vahid təhsil sisteminin dəsütə yeməsi ilə izah olunmalıdır. Belə ki, sovet rejiminin bütün digər qüsürlərinə baxmayaraq, onun elm-tehsil sisteminin kifayət qəder güclü olmasına, yüksək səviyyəli elm və pedagoji kadrların mövcudluğuna da şəkər yox idi. Lakin bu da bir həqiqətdir ki, ölkəmizdə təhsil sisteminin bugünkü bəhərən vəziyyətinin sırıldırı cəmiyyətinin yalnız mövcud zəminindən yox, həm de onun dənənki, əsasən keçən əsrin 70-80-ci illərindən real qüsürlər meqəmənin artarması gerekdir".

Bu uğursuz təhsil modelinin mənitiqə nəticəsi olaraq orta məktəb şagirdləri derşənən sonra hazırlıq kurslarına, repetitorluq təhsilət etməsən, mülliime xüsusi ianə xərçənməsi və bütün bunların valideyinən tərəfindən dəcidi nezərətə götürülməsi yaxşı neticeyənən. Ortadə məktəbə gedən şagirdi isə valideyin güclü nezərətə saxlamır. Həm də təhsilərənək gələnlərə gedə biləcəkləri, digər abituriyentlərdən "geri qaldıqları" üçün ruhdan düşürlər. Düzdür ki, ali məktəblərə qəbul imtahanlarında heç bir mülliim yanına getməyen şagirdlər de yaxşı neticələr eləd-

ürün nəzərdə tutulan xüsusi təlim-tədris vəsi-təsi kimi yüksək səviyyəli elitlərin yetişdiriləməsi mühüm rol oynayır: "Çox teessüflər olsun ki, həzirdə müyyən istisnasız təlim-tədris vasitəsi bu gün öz rəzix mahiyyətini itirək, bir qisim işsiz və ya cüzi əməkhaqqı alın alım və müəllimlərimiz əsas rüzi mənbəyinə çevrilir. Repetitorluq aq-əşkar biznesə çevirmə halları da istisna deyil. Ancaq bu gün repetitorların belə əksəriyyətini biləvadısite

"Repetitorluq təhsilin leqləşərək, rəsmiləşdirilməsi üçün bu sahəyə lisensiya sisteminin tətbiq edilməsi daha effektiv olardı"

şagirdlərin öz orta məktəb mülliimləri təşkil edir. Mülliim-şagird münasibətlərinə yaranan bazar ticarətinin hədəsində qanınlı fakt olduğun qəbul etsək də, digər tərəfdən, cüzi maaş alan mülliimlərimiz buna məcburən sövq edildiyini də qəbul etməye bürülcəyim".

Bununla belə ekspert son vaxtlar abituriyentlərinə təqdim etdiyini deyib. Onun sözlerine görə, bunun əsas sebəbi xidmət haqlarının yüksək olması ilə bağlıdır. Yəni illərlə bu sahə ilə bağlı olaraq təcrübəli repetitorlarda da yüksək qiymət xidmətə qələbət edirler: "Valideynlər isə daha uzun xidmətə qələbət edir. Yəni valideyn iki repetitora 200 manat

vermekdən, 5 fənne gönderir kura, tədris mərkəzine övladını və iki repetitora verdiyi xidmət haqlını ödeyir.

Bundan başqa son dövrlədə qəbul imtahanlarında təbəqədən təməzlikləri repititorlara yaxşı mənimsemirlər, onlar elektron erize qəbulu və bu mənimdən fərqli yənələrə qəbul etməli olurlar. Həmçinin şagirdlər secdiyi qurut üzərə onlara lazımlı olan fənlər dəha çox zaman ayırrə və repetitor ya da yalnız bu fənlər üzərə gedir. Bunun nəticəsində şagirdlər elmi biliklərə birtərəflə qaydada yiyələr. Beləliklə, şagirdlərin dünyagörüşləri zeif inkişaf edir. Bu da gələcəkdə onların iş fealiyyətində problemlər yaradıbilər".

Eksperin fikrincə, repetitorluq fealiyyətinin leqləşərək, rəsmiləşdirilməsi üçün bu sahəyə lisensiya sisteminin tətbiq edilməsi dəha effektif olardı. Çünkü bu gün ixtisası uyğun olmayan şəxslər de repetitorluq xidməti göstərirler. Ona görə de Təhsil Nazirliyi, Dövlət İmtahan Merkezi, Vergiler Nazirliyi və Sosial Müdafiə Nazirliyinin mövcud olacaq bir komissiya yaradıb orda

Milyonlar qazanırlar...

Nə qədər maarifləndirici işlər aparılsa da, yenə də siqaret çəkənlərin sayı azalmır, üstünə bir də narkomaniya əlavə olunur

"Təbliğat, maarifləndirici işlərlə əhalini bu mənfi vərdişlərdən əl çəkməyə istənilən səviyyədə təşviq edə bilməyən hökumətlər çıxış yolunu qadağalarda görür"

Yeni Zelandyada gələn ildən tütün məmələtlərinə tamamilə qadağın tətbiq ediləcək. Bu barədə məlumatı BBC yayıb. Qeyd olunub ki, ölkə parlamentinin qəbul etdiyi qanuna əsasən, 2008-ci ildən sonra doğulan hər kəs heç vaxt siqaret və ya tütün məmləti la biləmeyecek.

Bu o deməkdir ki, tütün al bilənlərin sayı ildən-ildə azalacaq. Məsələn, 2050-ci ilə qədər 40 yaşı insanlar siqaret almaz üçün çox gənc olacaqlar. Qanun layihəsinin təqdim edən sehiyyə naziri Ayesha Verrol bunun siqaretsiz geleceğin doğru bir addım olduğunu bildirib: "Minlərlə insan daha uzun və sağlam ömrəsərək, sehiyyə sistemi siqaretin səbəb olduğu xəstəliklərin müalicəsi ehtiyacını aradan qaldıraraq 3,2 milyard ABŞ dolları qazanacaq". Noyabr ayında açıqlanan hökumət statistikasi na görə, Yeni Zelandyada siqaret çəkme nisbetləri artıq tarixi minimuma enib, keçən il 9,4 faiz ilə müqayisədə böyüklerin cəmi 8 faizi gündəlik siqaret çəkir.

Siqaretin sağlamlığı ziani bəlli, tütün istehsalçılarına isə xeyri, zaten bəlliidir. Bəlli olmayan siqaretdən istifadə

dənin səbəb olduğu xəstəliklərin müalicəsinə sərf olunan vəsaitin siqaret satışından elde edilən gelirin artırılması qeyri-qanun olacaq. Qanun, əlbəttə, mütəəssi qəsəbə edilməlidir. Yəqin ki, orada mütəəssisler, elm adamları cəmləşib siqaretni getirdiyi bələdlər aradan qaldırılmasına sərf olunan xərclərin siqaret satışından elde ediləcək gelirlər müqayisədə böyük olduğunu müəyyənədir. Bu bu qərara geliblər ki, siqaret satışına qadağın qoyulsun, evezində insanların sağlamlığı qorunusun, həkimlərə müraciət edənlərin və müalicə alanların sayı azalsın,

neticədə müalicə xərcləri de azalsın, bu xərclər sehiyyə sisteminin inkişafına yönəldilsin. Məsələn, dövlət siqaret satışından elde etdiyi gelirden imtiyad edə bilər, siqaretdən xəstələnlərin müalicəsinə sərf olunan vəsaitin böyüküyü nəzərə alaraq?

İqtisadçı Əkrem Həsənov
"Şərq"ə açıqlamasında narkotik maddələr kimi, siqaret, spirili içkilərin satışından dənəvət bündəclarının xeyli gelir əldə etdiyini dedi:

- Səhəbt konkret hansıda dövlətdən getmir. Bütün dünyada hökumətlər siqaret satışından dənəvət ixtiyarlarından, narkotik maddə satışından (qeyri-qanun olsalar) gelir əldə edirlər. İstehsalçılar da həcmiñin (o cümlədən narkotacırlar). Bunların hamısı sağlamlığı ziyan vuran, narkotik maddələr isə insanı insanlıdan çıxaran zərəri vəsittidir. Nə qədər maarifləndirici işlər aparılsa da, sosial çarxlardan, sosial reklamlar işlənib hazırlanısa da, yene də siqaret çəkənlərin sayı azalmır, üstünə bir də narkomaniya əlavə olunur. Təbliğat, maarifləndirici işlərlə əhalini bu mənfi vərdişlərdən əl çəkməyə istənilən

səviyyədə təşviq edə bilmən hökumətlər çıxış yolunu qadağalarda görür. Müxtəlif qanunlar qəbul edir, qaydalara, qadağaları sərtləşdirir. Azərbaycanda da "Tütün məmələtlərin istifadə"ye dair bir sira qadağalar mövcuddur. Məsələn, ictimai yerlərdə, qapılı məkanlarında siqaret çekilməsinə icazə verilmir, yetkinlik yaşına çatmaqlara siqaret satışına qadağə var ve sair. Lakin bu qadağalar hədəf çatmaqla üçün yetersiz görünür. Bu baxımdan Yeni Zelandyada qəbul olunan qanun, əlbəttə, mütəəssi qəsəbə edilməlidir. Yəqin ki, orada mütəəssisler, elm adamları cəmləşib siqaretni getirdiyi bələdlər aradan qaldırılmasına sərf olunan xərclərin siqaret satışından elde ediləcək gelirlər müqayisədə böyük olduğunu müəyyənədir. Bu bu qərara geliblər ki, siqaret satışına qadağın qoyulsun, evezində insanların sağlamlığı qorunusun, həkimlərə müraciət edənlərin və müalicə alanların sayı azalsın,

neticədə müalicə xərcləri de azalsın, bu xərclər sehiyyə sisteminin inkişafına yönəldilsin. Məsələn, dövlət siqaret satışından elde etdiyi gelirden imtiyad edə bilər, siqaretdən xəstələnlərin müalicəsinə sərf olunan vəsaitin böyüküyü nəzərə alaraq?

İqtisadçı Əkrem Həsənov
"Şərq"ə açıqlamasında narkotik maddələr kimi, siqaret, spirili içkilərin satışından dənəvət bündəclarının xeyli gelir əldə etdiyini dedi:

- Səhəbt konkret hansıda dövlətdən getmir. Bütün dünyada hökumətlər siqaret satışından dənəvət ixtiyarlarından, narkotik maddə satışından (qeyri-qanun olsalar) gelir əldə edirlər. İstehsalçılar da həcmiñin (o cümlədən narkotacırlar). Bunların hamısı sağlamlığı ziyan vuran, narkotik maddələr isə insanı insanlıdan çıxaran zərəri vəsittidir. Nə qədər maarifləndirici işlər aparılsa da, sosial çarxlardan, sosial reklamlar işlənib hazırlanısa da, yene də siqaret çəkənlərin sayı azalmır, üstünə bir də narkomaniya əlavə olunur. Təbliğat, maarifləndirici işlərlə əhalini bu mənfi vərdişlərdən əl çəkməyə istənilən

edilən vəsait. Baxın, siqaret çəkməyən insanlar, hesab edək ki, daha çox kişi, hərçənd siqaret çəkənlər arasında qadınlar, hətta gənc qızlar da artıq belli bir cekiliye malikdirlər, orta hesabla götürsək, gənc yaşlarında başlıyır, hardasa yuxarı sınıflardan başlıyır, qocalıb həyatdan köçənədək. 25-30 yaşdan sonra siqaret çəkməyə başlayırlar azdır, eləcə də yaşının ahl çağında siqaretən imtiyad edənlər de. İnsan siqarete bir dəfə əl uzatırsa, ondan qurtulmağı çox çətindir. Hərçənd iradesi, sağlam düşüncəsi sayesinde siqaretə birdəfəlik vidasanlar da var. İndi hesaba vuraq, insan 18-20 yaşlarından siqaret çəkməyə başlayır"

"İnsan siqarete bir dəfə əl uzatırsa, ondan qurtulmağı çox çətindir. Hərçənd iradesi, sağlam düşüncəsi sayesinde siqaretə birdəfəlik vidasanlar da var. İndi hesaba vuraq, insan 18-20 yaşlarından siqaret çəkməyə başlayır"

"İnsan siqarete bir dəfə əl uzatırsa, ondan qurtulmağı çox çətindir. Hərçənd iradesi, sağlam düşüncəsi sayesinde siqaretə birdəfəlik vidasanlar da var. İndi hesaba vuraq, insan 18-20 yaşlarından siqaret çəkməyə başlayır"

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmağa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmağa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növbədə qanunlar sərtləşdirilməli, ikinçi ise təbliğat işi gücləndirilməlidir. Elə etmek lazımdır ki, siqaret çəkənlər əhalinin az qismini teşkil etsin.

Məlahət Rzayeva

üyə boyu siqaret istehsalçısına xeyir verir, amma sehiyyəye de "ziyan vermir". Yeni müalicə alır. Dövlətin onun üçün ayırdığı sehiyyə xərclərindən istifadə etmir. Amma təbii ki, hər şey pulla ölçülür. Sağlamlı vətəndaş dənəvətənən xeyir vətəndaş. Ona qədər de hisab edirəm ki, biza siqaret çəkənlərin sayından azalmaşa tədricən nail olmaq üçün, ilə növb

Vətəni haradır?

Pişiklərlə bağlı yeni tədqiqat aparılıb

Türkiyə dönyanın en sevilən heyvanlarından biri olan pişiklər arasında dostluğun en bariz şəkildə özünü göstərdiyi ölkələrdən biridir. Yeni bir araşdırma bu dostluğun düşündürdündən daha çox qədimlərə gedib çıxdığını göstərib. Buna görə pişiklər ilk dəfə 12 min il əvvəl Türkiye ərazisindən bir hissəsinin yerləşdiyi Bəreketli Aypara bölgəsində əhlişdirilib. Beşəriyyətin ilk sivilizasiyaları qurduğu Bəreketli Aypara, Göbeklitépe və Çatalhöyük kimi yerlər var.

(Davamı səh.7)

Yeni pandemiya olacaq

Bayden xəbərdarlıq edib

ABŞ Prezidenti Cozef Bayden başçılığının növbəti pandemiya ilə üzələşəcəyi baradə xəbərdarlıq edib.

Azərbacın xərçin KİV-lərə istinadla xəber verir ki, bu baradə Bayden Vasingtonda keçirilən ABŞ-Afrika

Sammitində deyib: "COVID-19'un yayılması ile mübarizə aparsaq belə, biz daha güclü sehiyyə sistemləri və institutlara qurmağa və sehiyyə xidmətinə universal çıxış təmin etmək üçün səhərlər gücləndirməyə davam edirik".

O qeyd edik ki, həkimiyət bütün bunları yeni pandemiya hazırlaşmaq üçün edir. "Bu, şübhəsiz ki, olacaq", - deyə dövlət başçısı vurğulayıb.

Daha əvvəl "Microsoft"un yaradıcısı Bill Qeyts demədi ki, beşəriyyəti yaxın 20 ilde 50 faiz ehtimalla yeni pandemiya gözləyir.

Hande Erçel indi də onunla sevgilidir

Türkiyeli aktrisa Hande Erçel yeni eşqə yelken açıb.

Aşağıda xəber verir ki, aktrisanın basketbolkar Kartal Özmirzadeh münasibətə olduğu bildirilib. Hətta ikilinin bir arada olduğu fotoslar da sosial mediada yayılıb.

Qeyd edək ki, Hande daha əvvəl aktyorlar Kərim Bursin və Kaan Yıldırımla münasibətə olub.

Bir yaşlı usağı şirin çay vermək olmaz

Qida məhsulları və miqdardı həkimlə məsləhət edilməlidir

"Bir yaşlı usağı şirin çay vermək olmaz. Bu, usaqların qida rəsiyonunu pozur".

Bu sözləri Şəhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, usaq endokrinoloq Azad Əkberzadə Nazirliyin rəsmi "Instagram" şəhifəsində canlı yayılmış usaqlardakı artıq çeki

iliə bağlı problemlərdən danışarken deyib.

"Altı aydan sonra qida eləvələr və həkim mütəxəssislər tərəfindən buna müvafiq məsləhətlər görülür. Amma ailələr internetdən götürdükləri qida rasiyonlarını usaqlarına tətbiq edirlər. Bu, heç de düzgün deyil. Usaqlar hər hansı başqa xəstəlik yoxdur, lakin qida rasiyonunun müvafiq cədvəlləri həkimlər tərəfindən hazırlanmalıdır.

Qida məhsulları və miqdardı həkimlə məsləhət edilməlidir".

Texas ştatında məktəb işçilərinə silah gəzdirmək icazəsi verilib

ABŞ-in Texas

statının məktəb

şurası odlu si-

lahı hücumların

artması fununda

təhsil işçilərinə

iş zamanı odlu

silah gəzdirmə-

ye icazə verib.

Azərbacın Fox

News televanalı-

na istinadla xəber

verir ki, təhsil

müəssisələrinin bəzi emekdaşları silahlı davranışla üzərə xüsusi proqram keçəcəklər. "Guardian programı məktəblilərə və müəllimlər hüquq-mühafizə orqanlarının emekdaşları gelənə qədər özlərini silahlı şəxslərdən qorumağa kömək etmək məqsədi daşıyır", - deyə Keller şəhərinin (Texas ştatı) məktəb şurasının sədri Carlz Randkev bildirib.

Televanalının məlumatına görə, valideynlərin yeni təsəbbüsələ bağlı fikirləri fəqihlər. Bəziləri hesab edir ki, bu qərar onların övladlarının sağlamlığı və heyati üçün təhlükəni yalnız artıracaq.

Guardian programının mayın 24-de Texas ştatının Yuvalda şəhərindəki ibtidai məktəbə edilən silahlı hücumu cavab olduğu bildirilir. Polis hadisə yerinə gələnədək 18 yaşlı yeri sakın Salvador Ramosun aqđığı atəş nəticəsində 19-ü uşaqla maqla, 21 nəfər hələk olmuşdu.

Dünyanın ən qısa boylu adamı seçildi

Smartfonu daşıya bilmir, çünki ağırdır

Ginnesin Rekordlar Kitabına yeni ad düşüb. Kürd osilisi 20 yaşlı İran vətəndaşı Afşin Esmail Qədirzadə 65,24 santimet boyu ile dönyanın ən qısa boylu yetkin kişi olub, 6,5 kilo olan Afşin "Dünyanın an uzun adamlı kim olduğunu bilməm. Onun ovuclarına sığaram" deyib.

"Şəhər" xərci mediyada istinadın xəber verir ki, boyu 65,24 sm olan 20 yaşlı gənc zəifləndirən heç vaxt məktəbə getməyib. Çəkisi 120-200 qram arasında olan mobil telefonları ağır olduğu üçün davamlı olaraq daşıya bilmir. Uzun müddət dezavantajlı olan bu xüsusiyyəti ilə meşhurlaşdı. 700 qramla doğulan Afşinin hazırda 6,5 kilogram çəkisi var.

O, əvvəlki rekordcu, 36 yaşlı Edvard "Nino" Hernandesden (Kolumbiya) demək olar ki, 7 sm (2,7 dəym) qıсадır.

Afşin Ginnesin Rekordlar Kitabı tərəfindən təsdiqlanmış dördüncü ən qısa kişidir. Afşin Esmail rekordun yeni sahibidir, çünki onun əvvəlki rəqibləri artıq həyatda deyil.

Gənci İranın ucqar kendindən götürüb Ginnesin

Rekordlar Kitabının Dubaydakı ofisine aparıblar. Afşinin boyu burada 24 saat ərzində 3 dəfə ölçülüb və onun qısa olması təsdiqlənib.

Ən qısa boylu insanın arzuları arasında dönyanın en hündür titikili olan Bürc Xəlifəni görək olub. Ginnes rəsmiləri də balaca adamlı bu arzusunu yerine yetiriblər.

Afşin İranın Qərbi Azərbaycan vilayətinin Bukan rayonunun ucqar kəndində məskənləşib.

Afşinin Şimali İranda heyati asan olmayıb. Boyuna görə məktəbə gedə bilməyən Afşin daim savadlılıqla məbərəzərəp. Amma o, adını yazmağı bu xəxənlərdə öyrəndiyinə görə çox sevinir.

Afşinin atası Esmail "Davan edən müalicə və ölçümün fiziki ziifliliyi onun oxumığı dayandırmasının əsas sebəbidir, eks halda psixi problemlər yoxdur", deyib.

Afşin smartfonun daşınması çətin olsa da, ondan istifadəni çox yaxşı bilir. "Ümumiyyətlə, telefonlardan uzun müddət istifadə etmək ağırdır, amma yene de bacarıram", - Afşin deyib.

Afşinin ailəsi çox çalışısa da, bəzən dolanışığı, dərman və müalicəsinə qarşılaşmaqda çətinlik çəkir.

Afşinin qısa boylu olması onu tikintidə işləyən atasının yolunu davam etdirə bilmir. Kəndində Afşin üçün iş yoxdur.

Turan

Evlənmədi, öz yolunu seçdi

Südçü xanım indi öz biznesini qurub

Səma Mihaliç, Əskişəhərin sevilən gənc xanımıdır. Daha ona elçilik edən və yoxdur. Çünkü rədd cavabı alacaqları bilirlər. Səma valideynlərinin "evlen", isteyinə hər dəfə qarşı çıxıb, şəxsi təsərrüfatını qurmaq istəyində israr edib.

Sonunda ailəsi qızın iradesinə təbə olub. Səmanın atası elçi düşənlərə "telefon nömrəsini veririb. Özünüñ danışın, bacarırsınız, yola getirin", deyib.

Amma Səmanı kimse arzusuna çatmaq üçün addım atdıq yoldan döndərə bilməyib. "Şəhər" Milliyet.com'a istinadın bildirir ki, Səma Mihaliç 1999-cu ilde Türkiyənin Əskişəhər bölgəsində, Təpəbaşı əyalətinin Öryigöz kəndində dünyaya gelib. Ailesinin kiçik təserrüfatı vardi ki, Səma orta təhsilsizlərə hərəkətindən məktəbdə bitirib. Arındıca liseyə qəbul olunub və turizm-hotelçilik bölümünü bitirib. Liseyədə təhsil aldıq illərdə toyular, mülkütlər təbələrlərə təşkilatçı edərək maddi ehtiyaclarını qarşılıqlı tətbiq etdi. Səma 1999-cu ildən 2000-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2000-ci ildən 2001-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2001-ci ildən 2002-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2002-ci ildən 2003-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2003-ci ildən 2004-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2004-ci ildən 2005-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2005-ci ildən 2006-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2006-ci ildən 2007-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2007-ci ildən 2008-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2008-ci ildən 2009-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2009-ci ildən 2010-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2010-ci ildən 2011-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2011-ci ildən 2012-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2012-ci ildən 2013-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2013-ci ildən 2014-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2014-ci ildən 2015-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2015-ci ildən 2016-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2016-ci ildən 2017-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2017-ci ildən 2018-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2018-ci ildən 2019-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2019-ci ildən 2020-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2020-ci ildən 2021-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2021-ci ildən 2022-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2022-ci ildən 2023-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2023-ci ildən 2024-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2024-ci ildən 2025-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2025-ci ildən 2026-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2026-ci ildən 2027-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2027-ci ildən 2028-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2028-ci ildən 2029-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2029-ci ildən 2030-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2030-ci ildən 2031-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2031-ci ildən 2032-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2032-ci ildən 2033-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2033-ci ildən 2034-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2034-ci ildən 2035-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2035-ci ildən 2036-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2036-ci ildən 2037-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2037-ci ildən 2038-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2038-ci ildən 2039-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2039-ci ildən 2040-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2040-ci ildən 2041-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2041-ci ildən 2042-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2042-ci ildən 2043-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2043-ci ildən 2044-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2044-ci ildən 2045-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2045-ci ildən 2046-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2046-ci ildən 2047-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2047-ci ildən 2048-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib. Səma 2048-ci ildən 2049-ci ilə qədər təserrüfatını qurmaq üçün işləyib.